

เรื่อง การตีมีดโบราณชนเผ่าม้ง

รายละเอียด

ชาวม้งในจังหวัดกำแพงเพชร โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่อำเภอคลองลาน มีเป็นจำนวนมากที่ยังรักษาวัฒนธรรมและประเพณี ไว้ได้เป็นอย่างดี จากการสำรวจล่าสุด มีชาวม้งจำนวน ๑,๙๘๓ คน ชาวม้งที่อำเภอคลองลาน มีความเชื่อเรื่องพระพุทธรูปศาสนา ผสมผสานกับความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับผีมีผีเห่าผีเรือน ๖ ตน คือผีปู่ย่าตายาย หรือผีบรรพบุรุษ ผีเสาะเอก ผีเตาไฟ ผีเตาข้าวหมู ผีประตูและผีที่นอน และมีความเชื่อเรื่องผีป่า ชาวม้งยึดถือระบบครอบครัว นุรุษที่มีอาวุโสสูงสุดจะมีศักดิ์เป็นหัวหน้าหรือประมุขของตระกูล มีสิทธิขาดในการตัดสินใจ ขณะเดียวกันผู้อาวุโสจะต้องรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของคนในตระกูล มีครอบครัวชาวม้งครอบครัวหนึ่งและมีเพียงครอบครัวเดียว ที่ยังรักษาการตีมีดแบบโบราณไว้ได้เป็นอย่างดี และสืบทอดมาหลายชั่วอายุคน ตีมีดตั้งแต่อายุเมืองจีน จนกระทั่งอพยพมาอยู่ที่ขุนเขาคลองลาน และอพยพมาอยู่พื้นล่างในที่สุดกว่า ๒๐ ปี

ท่านผู้นั้นคือ นายยูเล่ง แซ่ม้า อายุ ๖๔ ปี เรียนรู้การตีมีดจากพ่อ พ่อเรียนรู้มาจากปู่ ปู่เรียนรู้มาจากทวด สืบทอดมาแสนนาน เขาเริ่มตีมีดมา ตั้งแต่อายุ ๑๖ ปี โดยการใช้เหล็กแท่ง หรือเหล็กแหนบ เป็นวัตถุดิบสำหรับตีเตาที่ใช้ตีมีดของนายยูเล่ง แซ่ม้า เป็นเตาแบบโบราณ ที่ใช้ ปู่ หรือไฟสำหรับเป่าให้เหล็กแดง ทำด้วยไม้เนื้ออ่อน เจาะเข้าไปให้เป็นโพรงเป็นกระบอกสูบและใช้ชนไก่สำหรับเป็นลูกสูบ การสูบเบาแรงมาก แทบไม่ต้องออกแรงเพียงดึงเบาๆ ก็ทำให้เกิดลมอัดอย่างแรง ทำให้ไฟลุกอย่างคุโชน ทำให้เหล็กแดง เมื่อได้ที่แล้วจึงนำมาใช้ตี มีเทคนิคการตีที่ไม่เคยเห็นมาก่อน คือการทำให้เหล็กอ่อนตัว คือเมื่อเผาเหล็กให้ร้อนจนแดงแล้วนำมากลบด้วย

แกลบสักครู่ แล้วจึงไปตีใหม่หรือไปตะไบจะทำให้เหล็กอ่อนมากขึ้นและนำไปเข้าเล่ม ทำให้มีมีคมที่ถาวร และคม ผิดกว่ามีดทั้งหลาย

นายยูเล่ง แซ่ม้า เป็นห่วงมากในอาชีพการตีมีดแบบโบราณที่ไม่มีผู้สืบทอด อาจทำให้การตีมีดที่สืบทอดมาหลายร้อยปีต้องสาบสูญไปพร้อมภูมิปัญญาของชาวเขาเผ่าม้งที่จะต้องไร้ทายาทสืบทอดอย่าง น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง มีดที่นายยูเล่ง แซ่ม้า ตีขาย ขายในราคาถูก ทั้งๆที่มีคุณภาพอย่างมาก ขายดีมีผู้มาซื้อตลอดเวลาท่ามกลางกระแสแห่งการต่อสู้แห่งอารยธรรมชาวเขากับอารยธรรมพื้นราบ อารยธรรมชาวเขากำลังพ่ายแพ้ ต่ออารยธรรมตะวันตก ใครเล่าจะต่อชีวิตการตีมีดจากนายยูเล่ง แซ่ม้า ชาวเขาเผ่าม้ง ผู้มุ่งมั่นรักษาวัฒนธรรมการตีมีด ไว้ให้มีผู้สืบทอดการตีมีดต่อไป

คำสำคัญ : การตีมีด

ที่มา : สภาวัฒนธรรมอำเภอคลองลาน. (2549). วัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมินามหมู่บ้านตำบลคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร. กำแพงเพชร: สภาวัฒนธรรมอำเภอคลองลาน.

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-04-27

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1439&code_db=610007&code_type=01